

УДК 02:930.25:37

*Ломачинська Ірина Миколаївна,
професор Київського університету імені Бориса Грінченка,
д-р філос. наук, професор,
м. Київ, Україна*

**ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ
В КОНТЕКСТІ АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ**

Професіоналізація інформаційно-аналітичної діяльності в Україні знаходиться на стадії становлення, що зумовлено її різноплановістю, відсутністю професійних стандартів та необхідністю формування основних кваліфікаційних вимог до професії аналітика.

У законодавчих документах чітко визначено зміст інформаційної діяльності (стаття 9 Закону України «Про інформацію»), однак, інформаційно-аналітична діяльність не має чіткого унормування, що формує проблеми у її термінології, визначенні напрямів її професійного застосування, та у вимогах до освітніх стандартів.

Загалом, аналітичну роботу варто розуміти як сукупність принципів методологічного, організаційного та технологічного забезпечення індивідуальної і колективної розумової діяльності, що дозволяє генерувати нові знання для прийняття оптимальних управлінських рішень. Аналітику загалом можливо визначити як інформаційну діяльність підрозділів управління, що здійснюється за допомогою аналітичних методів; як одну з ключових складових її розвитку І.Захарова та Л.Філіпова визначають «інституалізацію аналітичної діяльності, яка стає поширеним і впливовим видом соціально-економічної діяльності» [2, с.33]. Означені автори розрізняють інформаційну аналітику як процес та як професійно-прикладну діяльність [2, с.35].

Інформаційно-аналітичне забезпечення управління значною мірою зосереджене у зоні діяльності фахівців галузі «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», що зумовлює необхідність аналізу відповідності існуючих освітніх стандартів та професій.

У Класифікаторі професій ДК 003:2010, у підрозділі 243 «Професіонали в сфері архівної справи, музеєзнавства, бібліотечної справи, інформації та кінопрограм» передбачено підкласифікацію 2433 «Професіонали в галузі інформації та інформаційного аналізу», у яку входять: 2433.1 Наукові співробітники (інформаційна аналітика) і 2433.2 Професіонали в галузі інформації та інформаційні аналітики. Водночас, професійний стандарт, спрямований на характеристику означених видів професійної діяльності відсутній. Загалом, відповідно «Методики розроблення професійних стандартів»[1], структурними елементами професійного стандарту є трудові функції, професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій), загальні компетентності, предмети та засоби праці, вимоги до знань, умінь і навичок працівника тощо.

У 2019 році було затверджено стандарт вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»[3] для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Однак, хоча підрозділ 243 «Професіонали в сфері архівної справи, музеєзнавства, бібліотечної справи, інформації та кінопрограм» Класифікатора професій ДК 003:2010 передбачає наявність наукових співробітників та професіоналів в галузі інформаційної аналітики, а саме – передбачено професії 2433.1 «Молодший науковий співробітник (інформаційна аналітика)», «Науковий співробітник (інформаційна аналітика)», «Науковий співробітник-консультант (інформаційна аналітика)» та 2433.2 «Аналітик консолідованої інформації», у описі предметної області освітнього стандарту за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» для другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачено лише інформаційну складову як у об'єктах вивчення, так і у цілях навчання. Серед загальних компетентностей випускника присутня «здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу», аналітична складова у спеціальних (фахових предметних) компетентностях трансформується в управлінську і відображається у здатності організувати роботу та здійснювати керівництво інформаційно-аналітичними структурними підрозділами на підприємствах, в організаціях та установах, зокрема в архівних та бібліотечних. Також у стандарті пропонується перелік престижних професій, за якими зможуть у майбутньому працювати випускники спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» – SEO manager (фахівець з позиціонування сайтів та пошукової оптимізації) Social Media Marketing Manager (фахівець з маркетингу в соціальних мережах), Digital marketing manager (Менеджер з маркетингу в електронних медіа), Client manager (Менеджер роботи з клієнтами), Content manager (Контент-менеджер). Означені професії у Класифікаторі професій ДК 003:2010 відсутні.

Таким чином, передбачені стандартом спеціальні (фахові) компетентності, зорієнтовані на управлінську діяльність, не знаходять адекватного відображення у переліку Класифікатора професій ДК 003:2010.

Література

1. Методика розроблення професійних стандартів: Наказ Міністерства соціальної політики України № 74 від 22.01.2018. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18> (дата звернення: 10.04.2020)
2. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : Навч. посіб / І.В.Захарова, Л.Я.Філіпова. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 336 с.

3. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»: URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/029-informatsiyna-bibliotечna-ta-arkhivna-sprava-magistr.pdf> (дата звернення: 10.04.2020)